

borbo, ki jo je moral izvojevati Vuk Karadžić in z njim tudi daroviti pesnik mladosti in srca Branko Radičević proti starokopitnežem, ki so z vsemi silami branili stari slavenosrbski jezik in svojega Klopstocka Lukijana Mušickega. Branko je prišel v Karlovce na počitnice, kjer ga je veselo sprejela mladež, ker so ji njegove v pravem narodnem duhu zložene pesmice segale v srce. Nastanil se je v hiši karlovškega meščana Čike Mije, katerega brat Lukijan, umirovljen profesor poezije in retorike iz dōbe Lukijana Mušickega je bil strašen nasprotnik Vuka in narodnega jezika in se zelo jezil na joto, ki jo je Vuk

vzel v svoj alfabet. Govoril je svojemu bratu, ki se je tudi navduševal za Branka: „Jerbo si prostak, pa nemaš ni ponjatija, šta se sve od Rima sprema, samo da nas odpade od pravoslavija, jezika i serpskoga morala. Najmili su Vuka — hu, da gadnoga imena! . . . da uvuče u serpski alfabet šokačku Jotu, da izgoni staroslavjanske jerove i debelo jerove, a kada u tome uspjeh obezpečī, onda eto ti i latin-skog alfabeta! — A več posle? . . . Danas Jotu, sutra ceo alfabet, a za njim će več i katoličesko svjašćenstvo s biskupami i kurijom.“ Profesor združi celo deputacijo, ki gre

na magistrat s prošnjo, da se Branko kot „razvratnik, jotovac“, ki kvari mladež, spodi iz mesta. Zbereta se še deputaciji dijakov in deklic, ki pa ne gresta na magistrat, ampak k Branku, da ga proslavita in osmešita deputacijo njegovih nasprotnikov. Komedija se bode med srbskim narodom lahko in koristno uprizorila, a posrečil se je pisatelju posebno tip starega profesorja, ki s svojimi deklamacijami v slavenosrbskem jeziku dobro označuje nasprotnike Vukovega stremljenja in njih malenkostno mišljenje.

Potem sledi konec Stanojevičeve velike razprave: „Knjige i drugo u starim srpskim zapisima.“ Prav obilo mesta v knjigi so dobile književne ocene in poročila (str. 95.—136.) Marko Car podrobno ocenjuje pesmi Svetislava Stefanovića (pesme originalne i prevedene 1903. in 1904.) in priznava temu mlademu pesniku obilo nadarjenosti in pesniškega duha. Profesor M. Budisavljević se bavi z Uskokovičevimi črticami: „Pod životom,“ o katerih sem že izpregovoril, in kaže napake in nezrelost pripovedke Veljka Radojevića: „Teško tome koga kunu“. Sledé še ocene studije

iz jugoslovanske književnosti „Pripovedka o devojci brez ruku“ od Pavla Popovića, Čurčinove razprave „Das serbische Volkslied in der deutschen Literatur“, Šurminove razprave: Početak gajevih Novina i t. d. Med nekrologi omenjam samo onega o Milošu Cveiču, ki je umrl koncem preteklega leta in kot glumec, redatelj in dramatski pisatelj zasluzil, da mu ostane trajen spomin med srbskim narodom.

Janko Barlé.

Świat Słowiański je priobčil študijo Tad. Stan. Grabowskega o Aškercu, ki je izšla v ponatisu kot del

„Szkic i rozpraw z pismiennictw słowiańskich“. Pisatelj seveda postopa jako obzirno z Aškercem; ne zamerimo mu, da je v spisu vse polno netočnosti in krivih sodb, le eno moramo omeniti. Grabowski opazuje pri Aškercu trdo, nepesniško obliko ter iz tega izvaja splošno trditev, da je slovenska poezija zaostala ter se mora boriti še z artistično-literarnimi težkočami jezika. To ni res, ker so ravno v finezi jezika moderni daleč prekosili Aškercu ter podali dokaz, da je slovenski jezik dovolj olikan za najvišjo poezijo.



Spomenik Hmelnickega v Kijevu.

